Redactiunea, Administratiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administratiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi [illegible] cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu [illegible]0 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administratiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 178. Braşov, Mercurĭ, 14 (26) August 1896.

Un punct însemnat.

Intre punctele, ce compun ordinea de di a lucrărilor adunărei generale, ce se va ţiné săptĕmâna acésta în Lugoş, este unul de o însemnătate specială, despre care însĕ s'a vorbit şi se scie mai puţin ca despre tóte celelalte, — este punctul, ce se referă la modificarea statutelor.

Scim, că în vara trecută, la adunarea din Blaşiu, a reuşit părerea, ca statutele Asociaţiunei sĕ nu se modifice numai în cele două puncte obiecţionate de guvern, ci sĕ se modifice în total. Cu alte cuvinte, sĕ se foloséscă ocasiunea, de-a reforma statutele în general, corĕspundĕtor cerinţelor moderne.

S'au ridicat atuncĭ şi vocĭ, carĭ au susţinut, că tocmai consideraţiunĭ privitóre la timp şi împrejurărĭ ne indică sĕ fim mai precauţĭ în stăruinţele de reforme. Şi cu tóte, că aceste vocĭ n'au isbutit a fi ascultate de majoritate, cele ce au urmat de-atuncĭ, décă nu mai mult, au justificat pe deplin îndreptăţirea lor.

Nu scim cum mai stă afacerea cu proiectul nouelor statute, care a fost presentat guvernului. Nu scim, décă ministrul a rĕspuns şi cum la remonstraţia, ce am înţeles, că i-a făcut'o comitetul în faţa pretensiunilor sale monstruóse, carĭ amenintau chiar caracterul românesc al acestei instituţiunĭ culturale. Despre acésta vom afla date sigure numai după raportul special, ce-l va face comitetul, conform ordinei de di, în şedinţa dintâiŭ a adunărei. In casul când afacerea modificărei statutelor nu ar fi primit o soluţiune favorabilă, invederat, că adunarea generală va trebui sĕ găséscă modul cel mai potrivit spre a eşi cu cinste din încurcătura în care a băgat'o dorinţa de neamânată reformare a statutelor. Probabil, că ea va trebui sĕ revină chiar la modalitatea propusă de minoritate în adunarea generală trecută.

Se 'nţelege, că cestiunea acésta, atât de puţin cunoscută în cercurĭ mai largĭ, trebue sĕ ne intereseze în primul rênd şi trebue sĕ dorim cea mai bună şi nemerită resolvare a ei.

Dér, ca sĕ ajungă la acéstă resolvare, trebue sĕ întimpine multă înţelegere şi mult tact din partea tuturor pe carĭ îi privesce. De aceea, sincer spunênd, nu înţelegem, cum însu-şĭ organul Asociaţiunei în numĕrul sĕu cel mai nou vrĕ sĕ sprijinéscă frumósa şi salutara ideă a concentrărei forţelor nóstre pe terenul cultural prin nisce surprindĕtóre şi puţin demne esplicărĭ, carĭ au aerul de-a fi nisce scuse pe cât de nepotrivite, pe atât şi de neîntemeiate.

Este, în adevĕr, surprindĕtor a vedé în organul Asociaţiunei linişţindu-se fraţii bănăţenĭ şi ungurenĭ, că prin aşa disa „simbolică contragere“ a numelui „celui lung“ al Asociaţiunei transilvane în „Astra“ (imitaţiă după EMKE) — ar fi dispărênd „ardelenismul Asociaţiunei“; este şi mai surprindĕtor a vedé, cum se esplică conservarea epitetului de „transilvană“ al Asociaţiunei cu aceea, că s'a susţinut „numai din pietate faţă cu trecutul.“

Am vrĕ sĕ scim, ce înţeles ar avé, că fraţii noştri bănăţenĭ şi ungurenĭ, tocmai atuncĭ când e vorba de a face cu toţii causă comună pe terenul cultural, s'ar împiedeca de ardelenismul Asociaţiunei? In tot casul ni-se pare puţin norocósă încercarea, ce-o face organul Asociaţiunei, de-a voi sĕ câştige pe fraţii noştri, carĭ până acum nu s'au înrolat direct sub steagul Asociaţiunei, cu asemenĭ neînţelese şi neoportune esplicărĭ.

Ceea ce dorim noi este, ca Asociaţiunea nicĭ sĕ nu se ruşineze de ardelenismul ei, nicĭ sĕ nu crédă, că importanţa chiămărei ei consistă în căciula mai mare séu mai „simbolic contrasă“, ce-o va purta, ci sĕ fiă pĕtrunsă, mereu pĕtrunsă de marele adevĕr, că numai prin desfăşurarea unei intensive puterĭ chiar şi în punctele cele mai micĭ, ea va puté sĕ-şĭ ajungă cu succes marea ţintă, ce şi-a pus'o.

CRONICA POLITICĂ.

— 13 (25) August.

Cu tóte că oficiósele din Budapesta se nisuesc a desminţi orĭ-ce scire despre o **crisă guvernamentală în Ungaria**, totuşĭ diarele nu încétă a vorbi despre ea. Astfel mai multe diare din Budapesta afirmă, că ministrul de comerciŭ Ernest *Daniel* îşĭ va da dimisiunea imediat după închiderea esposiţiei milenare, deóre-ce vicinaliştii guvernamentalĭ, dela incidentul fişpanului Miklos Gyula încóce, nu sunt mulţămiţĭ cu el. Se vorbesce că următorul lui Daniel va fi exsecretarul de stat Ludovic *Lang*. Diarul „*Deutsches Volksblatt*“ din Viena merge şi mai departe, şi asigură cu tótă positivitatea, că deja în Septemvre va *dimisiona întreg cabinetul-Banffy*, după-ce nu se mai bucură nicĭ-decum de încrederea coronei; şi că cu formarea noului cabinet probabil va fi încredinţat chiar *Szilágyi*, cu tóte că el este membrul cel mai puţin simpatic al partidului liberal.

*

Alaltăerĭ a ţinut contele Albert **Apponyi** o vorbire înaintea alegĕtorilor séi din *Somoryn*, făcênd enunciaţiunĭ asupra *stărei politice*. Etă pe scurt enunciaţiunile lui: „Am tăcut până acuma din causa sĕrbărilor, dér a tăcé şi mai departe ar însemna a pĕcătui, când pe orizontul politic se arată două momente atât de însemnate ca: *pactul cu cvota* şi *alegerile dietale generale*. Ce se ţine de pact, partea sa mai însemnată e *renoirea convenţiei vamale şi comerciale, séu ruperea ei*. Partidul naţional nu se opune renoirei, numai cât interesele maghiare sĕ fiă luate în sćut egal cu cele austriace. Pertractările pentru *cvotă* decurg şi acum, şi e bine, că în comisia pentru cvotă guvernamentalii sunt uniţĭ cu membrii partidei naţionale într'aceea, că cvota de astădĭ a Ungariei representă *maximul*. Póte sĕ ajungă lucrul acolo, ca monarchul sĕ hotăréscă în acéstă cestiune, după-ce Austriacii necondiţionat pretind ridicarea cvotei ungare. *Ne-am încrede în hotărîrea Majestăţii Sale, décă ar judeca ca for judecătoresc ales conform simţului sĕu de dreptate personal; dér el póte hotărî numai la propunerea guvernului.* Trebue silit guvernul ca sĕ iésă cu colórea pe faţă, căcĭ privitor la cvotă, nicĭ acum nu-i cunóscem adevĕrata părere. In tot casul ar fi de dorit, ca parlamentul sĕ hotăréscă mai întâi în cestiunea convenţiei vamale şi comerciale, şi numai dup'aceea în cestiunea cvotei. Ce se ţine de *alegerĭ*, trebue sĕ fiă precauţĭ alegĕtorii ce fel de ómenĭ trimit în parlament, căcĭ după cum se vede membrii partidului guvernamental votéză orĭ ce, fiă chiar şi contra constituţiei. In fine cu privire la *fusiune* declar, că sunt înţeles cu ea şi aşĭ lupta bucuros alăturea cu orĭ-cine, însĕ numai pe lângă *respectarea principiilor mele.*

*

Diarul „*Magyar Hirlap*“, vorbind la loc de frunte despre visita împĕratului **Francisc Iosif în România**, dice următórele: „Domnitorul statului nostru şi al monarchiei nóstre face visită esclusiv naţiunei române şi domnitorului român, nu însĕ vr'unei partide din România, şi cu atât mai puţin Ligei. Divergenţele între partidele din România sunt chiar aşa o cestiune internă a României, ca şi „uneltirile“ Românilor noştri în ţéra nóstră (!!). Interesul fiă-cărei ţĕrĭ îi dictéză, ca ea sĕ-şĭ saneze rĕul sĕu intern între marginele condiţiunilor sale de esistenţă. Sĕ nu ne recomandăm împrumutat medicine. Acésta e afacerea babelor bĕtrâne, şi nu a unor state *aşa pline de vieţă şi tinere, ca ale nóstre (!!)* (Insémnă acéstă cochetare? — R.)

*

Este caracteristică enunciaţiunea, pe care o fac diarele catolice, că adecă scopul **adunărilor poporale**, ţinute în diferitele părţĭ ale ţĕrei, nicĭ-decum nu stă în legătură cu viitórele alegerĭ séu cu candidările de deputaţĭ, ci constă esclusiv în es-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Mişcarea literară la noi.

(Fine.)

Ne despărţim de acéstă expunere puţin înveselitóre sub un prognostic mai favorabil pentru viitor, amintind cu recunoscinţă şi mulţămită, că sesiunea generală din ést an a Academiei române a destinat un premiu mare pentru o lucrare din istoria nóstră specială, înregistrând mai departe valorósele disertaţiunĭ istorice, publicate în programele şcólelor nóstre medii din Braşov şi Beiuş şi anunţând în fine, că continuarea valorósei scrierĭ „Ţéra nóstră“ de Silvestru Moldovan este deja lucrată şi se va publica îndată ce prin trecerea părţii deja apărute se vor puté procura mijlócele ediţiunii nouĕ.

Pe terenul *literaturii frumóse* continuă seceta veche. Din anul trecut avem sĕ înregistrăm o singură publicaţiune, care s'ar puté plasa în acest cadru, şi aparţine literaturii populare: Poveştile culese de Ioan Pop Reteganul, premiate încă la 1892 şi tipărite de Asociaţiunea Transilvană. O a doua colecţiune premiată tot atuncĭ de Asociaţiune (poesii populare din Maramureş culese de Tit Budu), va avé sĕ se dea la tipar în timp apropiat.

Producţiunea nouă lipsesce decĭ cu totul pe acest teren şi chiar şi publicaţiunile de literatură frumósă ale pressei nóstre periodice sunt reduse la dimensiunĭ minimale şi neobicĭnuite la un popor poet cum e al nostru. Avem un singur organ literar, care mai de mult era locul de convenire al unei întregĭ pleiade de poeţĭ şi scriitorĭ românĭ, astădĭ însĕ e mai mult o foiă socială, decât o revistă literară. Foişórele diarelor nóstre aprópe au încetat a fi o rubrică stabilă şi décă reapar din când în când, de regulă nu conţin altceva decât traducerĭ debile din autorii străinĭ, orĭ cate-va încercărĭ stilistice lipsite de valóre.

Acéstă amuţire a lirei române este o notă regretabilă, dér caracteristică pentru stările de pe tóte terenele vieţii nóstre naţionale şi chiar pentru motivul, că are o rădăcină mai afundă în corpul naţiunii, sanarea rĕului e mult îngreunată şi mijlócele, de carĭ s'ar puté folosi Asociaţiunea în acéstă direcţiune, sunt lipsite de orĭ-ce eficacitate momentană. Decepţiunea unui popor nu se póte sana nicĭ cu premii, nicĭ cu concurse. Alţĭ factorĭ mai puternici vor trebui sĕ regenereze spiritul de viéţă al poporului nostru prin muncă seriósă, îndelungată şi prevĕdĕtóre.

Pe terenul literaturii frumóse ne bucurăm de marele favor, că precum limba tuturor Românilor e aceeaşĭ, asemenea şi literatura frumósă a tuturor ţĕrilor locuite de Românĭ este un bun comun al naţiunii întregĭ şi astfel lacunele, ce se ivesc la noi, se pot umplé mai uşor din bogăţiile producţiunii literare a fraţilor noştri de dincolo. Numai că stările actuale nicĭ în România nu sunt cu mult mai îmbucurătóre şi rĕul, de care ne plângem noi cei de aicĭ, este un rĕu comun, precum comune se par a fi şi causele, din carĭ s'a născut.

Cu tóte aceste anul expirat ne-a adus şi un mic câştig pe acest teren, câştig modest, dér real. Am dis deja, că în timpul mai nou literatura nóstră o fac mai mult librarii, decât autorii noştri şi am înţeles sub acésta acţiunea demnă de tótă recunoscinţa, ce a iniţiat'o libraria Carol Müller şi au continuat-o apoi mai multe alte librarii prin editura bibliotecilor poporale, carĭ nu numai că au dat ansă la o mică producţiune literară, ci — şi în acésta este importanţa lor — au paralisat întru câtva scăderile împreunate cu lipsa totală de scrierĭ nouĕ, prin o lăţire estraordinară a operelor bune deja esistente.

Pe lângă starea materială puţin îndestulitóre a poporului nostru şi de altă pe lângă preţurile exorbitante de până acum ale cărţilor româneseĭ, cetirea a fost mai mult un privilegiu al clasei mai cu dare de mână. Bibliotecile poporale vor face însĕ ca literatura nóstră sĕ devină în sensul deplin al cuvêntului un bun comun al tuturor straturilor poporului şi vor duce lumina culturii până în cea din urmă colibă românéscă.

Dăm acestor bibliotecĭ o importanţă atât de mare, pentru-că am avut ocasiune

plicarea şi lăţirea programului partidei poporale şi mai ales în esplicarea influinţei dăunăcióse a legilor bisericescĭ-politice.

*

Corespondentul din Petersburg al ḑiarului *„Alkotmany“* îĭ raporteză acestuia părerile ce domnesc în cercurile politice din capitala Rúsiei asupra călĕtoriei **Ţarului la Viena** şi asupra **politicei orientale.** Amintitul corespondent ḑice între altele: „In Viena Ţarul se va convinge, décă e realisaveră acţiunea plănuită de Lobanoff cu privire la aceea, ca cestiunea orientală sĕ-şĭ pérdă caracterul acut şi pacea europénă să fiă asigurată. Acţiunea luĭ Lobanoff e basată pe un *modus vivendi* între Austro-Ungaria şi Rusia, privitor la influinţa ce s'ar esercita în ţerile balcanice. Décă luĭ i-ar succede acésta, atuncĭ ar fi superfluă atât tripla alianţă cât şi alianţa ruso-francesă. La cas contrar însĕ Rusia ar fi necesitată sĕ între în legăturĭ şi mai strînse cu Francia. Mai departe scopul luĭ Lobanoff este *isolarea Angliei*, ca apoi Rusia sĕ pótă procede mână în mână cu Austro-Ungaria faţă cu turburările din peninsula balcanică. In cercurile din Viena, şi mai ales între conservatorĭ, se observă mare aplecare pentru de-a crea o înţelegere cu Rusia; dincontră în Ungaria domnesce mare *antipatia* faţă cu influinţa rusă în peninsula balcanică, şi Maghiarii ar voi sĕ scótă influinţa ruséscă din tóte ţerile balcanice“.

Fundaţiunile de stipendii.

— 23 August 1896.

I.

Rarĭ popóre vor fi produs relative atâţia bărbaţĭ, carĭ la mórte sĕ-şĭ fi destinat avutul pentru cultura naţiunei, din care au eşit, cum s'a întêmplat la noi. Şi şi mai rarĭ ni-s'ar presenta, décă am sta se comparăm starea politică şi materială, în care a fost şi este poporul nostru, faţă de starea din trecut şi present a altor popóre.

De aceea recunoscinţă şi laudă se cuvine memoriei piilor fundatorĭ, carĭ s'au lipsit de multe distracţii şi plăcerĭ, ce şĭ-au putut permite, numai ca sĕ contribue la deşteptarea şi înaintarea poporului lor. S'au obicĭnuit, póte, unii dintre ei chiar şi cu lipsele, numai şi numai ca mulţĭ lipsiţĭ sĕ se pótă perfecţiona din rolul muncei lor.

Ba fost'au şi de aceia, carĭ au îndurat chiar şi suspiţionările din partea conaţionalilor lor, nutrind în inimă convingerea, că va veni totuşĭ timpul când ura, de care erau însoţiţĭ, se va schimba în iubire; blăstĕmul în binecuvântare; căcĭ rodele muncei şi vieţei lor retrase vor contribui pe tóte terenele în mĕsură mare la desvoltarea poporului, din care făceau parte.

Marĭ merite au ei pentru societatea română, şi cu tóte acestea trebue sĕ vedem cu durere, că mulţĭ dintre ei nicĭ nu sunt încă bine cunoscuţĭ înaintea obştei româneseĭ. Sunt tinerĭ, carĭ folosesc un stipendiu 4—6 anĭ şi nu sunt încă în posiţiă de-a cunósce cu de-amĕruntul, cine a fost acela, care s'a abnegat pe sine numai ca ei sĕ se pótă susţine şi ajuta acum. Nu-i cunóscem, şi e şi greu, sĕ-i cunóscem, după-ce biografiile lor în mare parte nicĭ nu-s publicate.

Ar fi de dorit în vederea meritelor lor, sĕ facem ceva pentru perpetuarea memoriei fericiţilor fundatorĭ, mai ales pentru că faptele lor, cunoscute fiind, se vor reflecta asupra societăţii române, invitând şi pe alţii şi în special pe bineficiaţĭ, sĕ-le urmeze. In direcţia acésta lucrul cel mai uşor ar fi, după părerea mea, sĕ întreprindem *colectarea biografiilor lor*, şi apoi aceste biografii fără considerare la confesiune, sĕ se publice într'un singur op.

Nu este însĕ scopul meu sĕ vorbesc despre meritele piilor fundatorĭ, nicĭ despre modalitatea, cum ar trebui, sĕ contribuim şi noi la eternisarea memorii lor, ci amintind despre *fiinţa fundaţiunei* voiu sĕ constat unele lucrurĭ, carĭ nu sunt tocmai aşa, precum ar trebui sĕ fiă.

Fundaţiunea — *universitas bonorum* — e considerată ca persónă, cum şi e, dând în definitiv genului procsim ca diferenţă ultimă nu fiinţă „cu voiă liberă“, nicĭ fiinţă, cu „raţiune“, ci fiinţă, *ce are scopul sĕu propriu.* Sciut e însĕ, că nu e persónă naturală, ci *juridică*; într'u cât nu natura îĭ dă existenţa, ci dreptul îĭ recunosce şi apĕră fiinţa, ce i-o dă *scopul universal al societăţii*, interesul comun, ce nu póte fi altul, decât desvoltarea şi înălţarea acesteia pre orĭ şi care teren, întrebuinţând ca mijlóce lucrurĭ, ce nu contraḑic moralităţii, raţiunei şi dreptului: nu póte fi altul decât satisfacerea, în parte, egoismului ficărui individ şi în compleos, colictivităţii lor: societăţii însăşĭ.

Fundaţiunile pentru stipendii au scopul lor propriu, ce natural e cadrat de scopul general al societăţii. Acest scop nu e altul, decât desvoltarea intelectuală şi morală a *indiviḑilor*. Prin urmare indiviḑii şi încă, după intenţiunea fundatorilor, sĕi *bunĭ* şi *sĕracĭ*, sunt subiectul de drept al fundaţiunei. In aceştia consiste personalitatea fundaţiunei, ce în mod activ se manifestéză în organismul ei. Acest organism e aceea pentru fundaţiune ce e tutorul pentru orfanul minoren, care posede capacitatea de drept, nu şi cea de acţiune.

Pii fundatorĭ aprópe în tóte casurile au constituit de ereḑĭ ai rĕmasului lor pe tinerii sĕracĭ *inteligenţĭ* şi cu *purtare bună*, în convingerea, că prin aceştia mai mult se validitéză scopul societăţii. N'au constituit pe cei avuţĭ, deóre ce aceştia şi fără ajutorul altora pot sĕ contribue la ridicarea societăţii, décă nu le lipseşte bună-voinţa. Ca condiţiunĭ pentru ereḑii lor n'au pus numai *progresul bun* şi nicĭ numai *purtarea bună*, căcĭ ei au fost convinşĭ, că una fără alta din aceste douĕ calităţĭ nu ajută nimic: mintea mare, fără inimă, îl face pe om tiran, şarlatan şi impostor ordinar, care nu promovéză scopul societăţii, ci din contră îl trage în noroiu chiar şi atuncĭ, când prevede, că e apropiată realisarea lui, décă interesele individualĭ îi şoptesc astfel; ér inima, fără minte, sciau, că face pe om laş şi fără energiă. Am împreunat aceste douĕ, căcĭ ele sunt basa caracterului nobil şi firm, care nu-şĭ uită de bine-facerile primite, ci dându-i mâna *ajută şi el* la timpul sĕu pe aceia, dela carĭ se póte spera progres întru realisarea scopului naţional. Intre ereḑĭ ei nu şĭ-au uitat a numĕra şi pre consângenii lor, prin ceea ce au satisfăcut principiului: *caritas bene ordinata incipit a me.* Şi, bine înţeles, nu şĭ-au uitat de consângenii lor, între carĭ însĕ nu se pot înşira şi consângenii unei orĭ altei părţĭ din organismul, ce represintă fundaţiunea.

(Va urma.)

SCIRILE ḐILEI.

— 13 [25] August.

23 procese de pressă. Ḑiarul „Alkotmány“ anunţă, că procuratura reg. a intentat 23 procese de pressă ḑiarelor catolice, şi adecă: 18 ḑiarelor „Magyar Néplap“, „Christliches Volksblatt“ şi „Krestané“; 2 ḑiarului „Alkotmány“ şi 3 unui alt ḑiar cotidian.

—o—

„Hoch Oesterreich“. „Evenimentul“ din Iaşĭ publică următórea scire: „Studenţii din capitala română au hotărît sĕ tipăréscă placate cu inscripţiunea „Hoch Oesterreich!“ („Sus Austria“), ca o manifestaţiă de protestare în contra Ungariei, cu prilegiul visitei la Bucurescĭ a împĕratului Francisc Iosif.

—o—

Pentru siguranţa Ţarului se fac marĭ pregătirĭ în Francia. Guvernul frances deja de pe acum a dat disposiţiunĭ secrete şi forte stricte poliţiei din Paris. La singuraticele gărĭ, unde va sta trenul de curte rusĕsc, vor avé intrare numai autorităţile oficióse militare şi civile. Podurile, viaductele etc. vor fi păzite de soldaţĭ, şi totă circulaţia pe respectivele linii va fi întreruptă cu o jumĕtate de oră înainte de trecerea trenului imperial.

—o—

O comună arsă. Foile ungurescĭ din Cluşiu aduc scirea, că în comuna Gierfalău de lângă Cluşiu a isbucnit în 23 c. n. pe la 2 ore p. m. un foc înspăimântător, care a prefăcut în cenuşă aprópe 200 de case. Focul a fost ajutat de un vênt şi o căldură mare şi abia numai către diminéţă a putut fi localisat de către pompierii din Cluşiu şi de soldaţii regimentului 35 de artileriă, încuartiraţĭ în acea comună. Paguba se urcă la 20,000 fl.

—o—

Rescólă ţărĕnéscă. „Evenimentul“ din Iaşĭ, află că locuitorii din comuna Peuşeştĭ s'au rĕsculat în potriva primarului şi a arendaşului moşiei. Sub-prefectul plăşei respective a cerut grabnic sĕ se trimită ḑece gendarmĭ ruralĭ la faţa locului.

Filoxeră. In viile comunei Sais, comit. Têrnavei marĭ, s'a constatat filoxeră. Ministrul de agricultură a pus sub carantină hotarul acelei comune.

—o—

Pagubele causate prin grindină în jumĕtatea întâiŭ a lunei luĭ August, după raporturile oficióse ale ministeriului unguresc de agricultură, au atins trei din patru părţĭ ale teritorului ţĕrei. In 1 August, mai mult însĕ în 6, 7, 8 şi 12 August au bântuit nisce furtunĭ atât în Ardeal, cât şi în părţile apusene şi de méḑă-ḑi ale Ungariei, asemenea cărora nu-şĭ aduc ómenii aminte sĕ se fi pomenit. Vre-o 30 de comitate au fost bântuite de orcane teribile, ér în 20—22 de comitate a căḑut plóiă cu grindină, care a nimicit nu numai sĕmĕnăturile nesecerate, dér a rĕsturnat şi devastat şi grânele adunate în crucĭ la câmp şi în stogurĭ. Dintre 5.645,000 jugĕre catastrale sĕmĕnate cu grâu, au fost nimicite de grindină 566,000 jugĕre catastrale; dintre 2.2 milióne jugĕre sĕmĕnate cu sĕcară şi orz au fost devastate de grindină 200,000 jugĕre. Cucuruzul care promitea o recoltă forte frumósă, a indurat o pagubă de 25—80%. Unde n'a căḑut grindină, cucuruzul promite o recóltă mijlociă bună.

—o—

Nansen sĕrbătorit. Ḑiarele norvegiene anunţă, că Nansen în calea sa spre Cristiania în tot locul e primit în triumf. Casele din tóte localităţile, prin carĭ trece, arboréză stindarde, ómenii îl încunjură de tóte părţile şi îl felicită cu entusiasm pe tînĕrul şi energicul profesor de filosofiă. Se ḑice că el aduce cu sine o mulţime de notiţe astronomice, meteorologice etc. pe carĭ le va prelucra, sprijinit de amicii sĕi, şi le va da publicităţii.

—o—

Succesul unui gimnastic român. D. Petrescu, un gimnastic român, care a repurtat cele mai marĭ succese în America, s'a întors în ţéră cu copila sa, d-ra Emilia Petrescu, căreia ḑiarele englese îi fac cele mai marĭ elogii. D. Petrescu, care şĭ-a clădit un circ de vară la Constanţa, va da, pe la începutul luĭ Octomvre, câte-va representaţii în Bucurescĭ, şi apoi va pleca din nou în America unde are angajament pentru un an de ḑile. La expirarea acestui angajament d. Petrescu va reveni în ţéră, unde se va stabili pentru tot-déuna.

Banda cămătarilor din Bucuresci.

De câtă-va vreme capitala Bucurescĭ e bântuită de o plagă fórte mare.

O bandă de cămătarĭ nesaţioşĭ se aţin în drumul copiilor de părinţĭ bogaţĭ, îi ispitesc cu câte-va sute de lei şi le iau în schimb poliţe pentru sume enorme. Banda lucréză cu ajutorul unei cete de samsarĭ, al căror sediu principal este cafeneaua Bristol, dér ale căror operaţii se întind în tóte unghiurile capitalei.

Indată ce una din aceste lipitorĭ a

---

a ne convinge despre acel lucru puţin cunoscut orĭ puţin apreciat, că poporul nostru de rênd e cu mult mai dornic de carte, decât aşa numita inteligenţa nóstră. Cărţile librăriilor nóstre, listele abonaţilor la foile nóstre şi mai ales producţiunea anuală de cărţĭ poporale, care merită a fi apreţiată într'un studiu special, ne dau despre acésta doveḑĭ eclatante.

Mai rĕmâne sĕ ne dăm sémă de o seriă de publicaţiunĭ menite a lăţi diferite cunoscinţe folositóre în sînul poporului nostru.

Amintim aicĭ în rêndul prim *literatura nóstră calendaristică*, care între stările nóstre speciale are o importanţă deosebită şi merită mai multă atenţiune, decât i-se dă de comun. Calendarele nóstre, carĭ — după date autentice, câştigate la locurĭ competente, — au apărut pe anul 1896 în 11 ediţiunĭ laolaltă în numĕr de peste 30,000 esemplare, atât pentru tiragiul extraordinar de mare, cât şi mai ales pentru motivul, că nu lipsesc în nicĭ o casă românéscă şi că conţinutul lor în decursul anului ajunge pe deplin la cunoscinţa tuturor membrilor familiei, şi astfel străbate în cercurĭ atât de largĭ, ca nicĭ una dintre celelalte publicaţiunĭ românescĭ, ar puté fi folosite ca un mijloc forte eficace pentru luminarea poporului şi lăţirea cunoscinţelor folositóre.

Deşi editorii unor calendare au ţinut cont de importanţa acestor publicaţiunĭ şi au urmat la redigearea lor cu atenţiunea şi priceperea recerută, încât avem câte-va calendare escelente (p. ex. Calend. poporului pe 1896), cum rar se găsesc la alte popóră cu mult mai înaintate, totuşĭ în mare parte modul de redigeare a acestor cărţĭ poporale este lipsit de sistem şi conţinutul lor depinde mai mult dela întêmplărĭ. Din acéstă causă credem că ar fi de folos, décă însăşĭ Asociaţiunea ar încerca a contribui la reformarea sistematică a literaturii nóstre calendaristice, pentru-ca acest eficace mijloc pentru luminarea poporului sĕ fiă bine şi pe deplin esploatat.

Trecem acum la *activitatea literară a Asociaţiunii.*

In decursul anului expirat Asociaţiunea a editat o singură publicaţiune „Poveştile“ deja amintite în acest raport.

La 1894 Asociaţiunea a publicat un nou concurs pentru 3 premii anume: *a)* pentru un manual didactic, *b)* pentru o scriere poporală despre lucrarea moşiilor după comasare şi *c)* pentru dietetica ţĕranului român.

In urma acestui concurs au întrat pentru fiă-care premiu câte douĕ lucrărĭ, carĭ după cum e cunoscut din raportele publicate în „Transilvania“ au fost esaminate de specialiştĭ, dér nu au putut fi premiate, parte pentru-că au fost lipsite de valórea recerută, parte pentru-că nu au satisfăcut condiţiunilor din concurs.

Numai pentru premiul de dietetică au întrat douĕ lucrărĭ mai valoróse şi comitetul central a şi luat disposiţiunĭ, ca sub anumite condiţiunĭ sĕ se pótă publica ambele.

Acéstă parte a concursului decĭ nu a rĕmas fără resultat şi ţinênd cont de împrejurarea, că Academia Română a premiat în timpul mai nou 2 scrierĭ de acéstă natură, carĭ în mare parte ţin cont şi de împrejurările nóstre speciale, resultă că literatura referitóre la igiena ţĕranului nostru deocamdată nu este avisată la o nóuă iniţiativă din partea Asociaţiunii.

De aceeaşĭ părere suntem şi cu privire la *literatura didactică*, căcĭ pe lângă tóte că concursul publicat de Asociaţiune la 1894 a rĕmas fără resultat, totuşĭ literatura didactică, după cum am arĕtat, a luat un avênt considerabil şi şi de altmintrelea se bucură de o situaţiune escepţional de favorabilă. Anume productele ei bune au o trecere sigură şi prin urmare şi editorĭ aplecaţĭ a dispensa pe autorĭ de orĭ-ce greutăţĭ materiale, apoi sunt sprijinite şi de autorităţile bisericescĭ-şcolare, precum şi din partea unor fondurĭ şi institute românescĭ.

Mai rĕmâne al treilea premiu cu subiect de agronomiă. Am insistat deja la alt loc asupra importanţei deosebite ce o are pentru noi literatura referitóre la acest ram principal al vieţii nóstre economice şi am accentuat, că merită o atenţiune cu

dat de o victimă, o presintă unuia din tovarĕşĭ, pentru ca cu ajutorul lui sĕ reuşéscă a determina pe bancher sĕ dea banĭ. Acesta pune pe minor în raport cu un alt samsar, care la rêndul lui îl recomanda unui al patrulea — pentru ca întréga bandă sĕ se înfrupte — şi numai aşa, după ce toţĭ pungaşii au căpătat dreptul de misitie, cămătarul se hotăresce, cu greu şi după multe esitărĭ, sĕ deslege băierile pungei.

Condiţiunile în carĭ se fac aceste operaţiunĭ constituesc o adevĕrată tâlhărie.

Alarma în privinţa manoperelor pĕcătóse ale bandei de cămĕtarĭ a dat'o diarul „Epoca" şi după ea acum aprópe tóte diarele din Bucurescĭ dau raporturĭ amĕnunţite despre operaţiunile bandei.

Intre numele cămĕtarilor se amintesc: fraţii Iuster, Frenhel, Leiboviciĭ, Isidor Feldştein, Iosif Schein, Weintraub, fraţii Avramescu, Kauffman, Grünberg, Zeutler etc. Ér între victime: d-nii G. şi C. Răceanu, Codrescu, Bolintineanu, I. N. Bibescu, Pavelescu-Sturdza, Savinescu, Cottadi etc.

Etă câte-va esemple de manopere a cămătarilor:

Un domn B... a dat unui cămătar o poliţă de 300 mii lei, pentru 30 mii lei! şi din aceştĭ banĭ cămătarul opriudu-şĭ dobânda şi samsarul partea lui, d. B... a luat numai 18 mii lei.

O altă persónă avea nevoiă de 1000 lei şi se învoi cu cămătarul Mihalovicĭ sĕ-i plătéscă 2000 în loc de o mie. Arangiamentul s'a făcut séra, a doua di diminéţă debitorul primi un dosar întreg, în care găsi acte, carĭ constatau că fusese chemat în judecată de cămătar, că declarase că e dator acea sumă, că procesul fusese judecat şi el condamnat la plata banilor. Nu'i mai rĕmânea decât sĕ subscrie unele acte, şi primi banii, ceea ce a şi făcut.

De present decurg cercetările contra cămătarilor, despre carĭ „Timpul" anunţă următórele:

După arestarea lui Avramescu, d-l procuror Hamangiu a chemat la parchet Sâmbătă după amiadĭ pe toţĭ samsarii desemnaţĭ de tinerii carĭ au fost jefuiţĭ. După ce le-a luat interogatoriul a mai arestat pe un Cociu, alt samsar-cămătar, frate cu Avramescu.

Samsarul Weintraub, care a şi mărturisit că face acéstă meserie, a fost şi el arestat. Weintraub a spus că lucră cu cămătarii Mărculescu şi Goldenberg.

Procurorul Hamangiu, hotărît a lucra repede şi a nu da răgaz cămătarilor sĕ ascundă dovedile, a făcut o descindere la mai mulţĭ inşĭ Sâmbătă pe la órele 2 nóptea şi a sigilat casa de fier în care se aflau registrele lui Marcu, de asemenea a sigilat şi casa de fier a lui Goldenberg, în care avea şi el închise registrele.

Se aştéptă sosirea acestor cămătarĭ în Bucurescĭ, deórece ei lipsesc din ţéră şi atuncĭ li-se vor lua registrele spre a se cerceta. Parchetul va numi o comisiune de esperţĭ spre a verifica socotelele şi acei carĭ se vor găsi că au spoliat minorii, vor fi daţĭ în judecată.

Pentru erĭ au fost chiămaţĭ la parchet mai mulţĭ samsarĭ şi cămătarĭ împreună cu registrele lor de operaţii.

Comerciul între România şi Bucovina.

După un raport al consulului român din Cernăuţĭ către ministrul român de domenii, importul rîmătorilor din România în Bucovina a luat în a dóua jumĕtate a anului 1895 un mare avênt, ast-fel, că în termin mediu s'au adus prin Iţcanĭ în Bucovina aprópe 3000 capete lunar. Acest comerciu ar fi putut lua proporţiunĭ şi mai considerabile, décă neîncetatele epizootii din unele judeţe românescĭ nu ar face cumpĕrările atât de riscate.

Preţurile porcilor de provenienţă română, loco Iţcanĭ, au variat în 1895 între 27—28 creiţarĭ kilogramul.

Importul oilor şi caprelor, atât de important în trecut, a fost aprópe neînsemnat în 1895, din causa nesiguranţelor veterinare.

Asemenea a scădut cu totul traficul óselor şi copitelor din România, precum şi al produselor animale alimentare, lapte şi brânză, carĭ nu s'au adus decât în cantităţĭ neînsemnate, pentru usul personal şi în zona imediat limitrofă dela frontieră.

Din contră s'au adus în 1895 din România aprópe 400 vagóne tărîţe, în valóre aproximativă de 120.000 fl. şi 100 vagóne fîn, în valóre de 30.000 fl., tóte pentru usul intern al Bucovinei.

Asemenea s'au importat pe la diferitele puncte vamale peste 125 care cu nucĭ, representând, loco Cernăuţĭ, o valóre de 200.000 şi destinate speculaţiunei.

Celelalte articole românescĭ s'au adus în 1895 pe o scară atât de mică, încât nu merită a fi menţionate.

Turburările în Creta.

Scirile mai noue cu privire la turburările de pe insula Creta sunt următórele:

In cercurile diplomatice din Constantinopol se crede, că influenţa intervenţiunei consulilor s'a sfêrşit. Pórta e convinsă, că nu va putea ajunge la vru-un resultat cu Cretenii, fără sprijinul puterilor, şi se teme ca sĕ nu reîncépă în curênd o rĕscólă generală.

Consulii din Canea au primit ordinul de a îndemna cu energie pe Cretenĭ sĕ priméscă concesiunile ce le sunt propuse. Guvernul elenic lucrează în acelaş sens. In genere se crede, că Cretenii vor termina prin a primi concesiunile.

Pórta a declarat ambasadorului Rusiei că primesce proiectul de reforme al puterilor, în privinţa Cretei, afară de independenţa judiciară.

Din Constantinopole se comunică „Agenţiei Reuter" că toţĭ ambasadorii s'au întrunit Vinerĭ, după ce şi-au primit instrucţiunile, la baronul Saurma de *Ielisch*, ambasadorul Germaniei, care le-a comunicat ideile pe carĭ Sultanul 'i le-a esprimat în audienţa sa de Vinerĭ. Ambasadorul a relevat în special atitudinea pacifică a Sultanului faţă de Creta.

Sâmbăta trecută ambasadorii s'au întrunit la ambasada austriacă.

Din Canea se anunţă, că 3000 de insurgenţĭ au atacat 20 sate mohamedane, le-au *aprins*, au *omorît* o mulţime de ómenĭ şi au *răpit* 1000 capete de vite.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

München, 21 August n. 1896.

In favorul societăţii „*Romania*" a tinerimei române studióse din München au inscurs până acum următórele colecte:

D-l *Ioan Duşoiu*, Braşov, a binevoit a colecta cu lista Nr. 15 suma de 152 fl. v. a. dela următorii donatorĭ: Banca Filiala „Albina" 25 fl. Diamandi I. Manole, Constantin de Steriu, N. N. Elena A. Popoviciu, N. Mocanu, Tache Stănescu, fiă-care câte 10 fl.; I. Săbădeanu, Simeon Damian, Petru Nemeş, Grigorie Birea câte 5 fl. N. Şuştai, Puşcariu, G. I. Nica câte 3 fl. Ioan N. Bidu, Dr. D. Pop, Dr. Baiulescu, Dr. Şierbanu, George M. Zănescu, fraţii Michalovits, Lazar Nastasi, Virgil Oniţiu, George Chalariu, Dionisie Făgărăşianu, Dr. Eugen Meţianu, D. Eremias nepoţĭ, Theodor Spuderca câte 2 fl. Dr. Blaga, B. Baiulescu câte 1 fl.

Domnişóra *Cornelia Drăgălina*, (Caransebeş) a binevoit a colecta cu lista Nr. 49 suma de 10 fl. 50 cr. dela următorii donatorĭ: Silvia Drăgălina 2 fl., Maria Ghidiu, G. A. Dogariu, Nicolae Iovanescu, Iancu, Is. Stan câte 1 fl. Adriana Bălacĭ, Maria Biju, Berta Biju, Maria B. Mandicea, Sofia Stoian, Ioan Popoviciu, Ioan Pincu, Cornelia Drăgălina câte 50 cr.

Dela familia *Ianculescu*, Lugoş, am primit 3 fl., dela d-l *Ilie Trăilă*, (Oraviţa) 5 fl.

Cu lista Nr. 32 a binevoit a colecta d-l *Teodor Onişor* (Blaşiu) suma de 21 fl. 20 cr. dela următorii dnĭ: Escelenţa sa Victor Mihályi 10 fl., Teodor Onişor, Eliă Vlassa can. câte 1 fl. 50 cr. Dr. Aug. Bunea, Gavril Pop, Iuliu Nistor, Dr. I. Raţiu, I. Moldovan câte 1 fl. Petru Suciu, George Mezey, Gregoriu Ordace, Aureliu Trifanu, Ştefan Oltean câte 50 cr., Laurenţiu, Vasilie Berzan, Ioan Christianu câte 20 cr., N. N. 10 cr.

D-l *Dr. Elie Dăianu* a colectat cu lista Nr. 10 dela următorii D-nĭ: Ioan N. Roman 1 fl., Emanuel Măglaş 1 fl., Dr. Elie Dăianu 2 fl.

D-l *Tit Mălaiu*, rig. în drept. (Năsĕud) a colectat cu lista Nr. 35 suma de 12 fl. 50 cr. dela dnii: Valeriu Tanco, Ioan Tomuţa, Vasilie Moisil, Vasiliu Suciu, Teodor Simon, Ioan Pĕcurariu, Alexandru Haliţa, Atanasiu Roşian, Artene Murĕşian, Constantin Mihailaşiu, Alexiu David, Tit Mălaiu câte 1 fl., Ignat Sĕni 50 cr.

Cu lista Nr. 42 a binevoit a colecta d-l *Augustin Paul*, prof. în Brăila, dela d-nii Stroe Belloescu 5 Lei, Peternelli Stefan 2 Lei, Butunoiu Andrei, Russu Ioan, Pop Alexandru câte 1 Leu.

D-l *Mateiu C. Jiga*, funcţionar la „Bocşana" în Bocşa-montană, a colectat cu lista Nr. 11 suma de 8 fl. dela dnii: Adrian Diacon, Trifon Babeţiu, Toma Soare, Ioan Ţieran, M. C. Jiga câte 1 fl., Simion Jivoinoviciu, Spinian Nicolae, Daniil Ancilla, Iosif Jurca, S. J. N., Aurel Crainicescu câte 50 cr.

D-l *Ioachim Muntean*, preot în Gurariului, a binevoit a colecta cu lista Nr. 26 dela dnii: Ivan Ioan, Ioachim Muntean câte 1 fl. Dionisiu Aron 50 cr.

Dómna *Victoria Erdelyi* (Orĕştiă) a binevoit a ne trimite 5 fl.

Societatea „*Romania*", publicând numele donatorilor şi sumele donate, dă şi pe calea acésta expresiune deosebitei sale mulţămite pentru bunăvoinţa marinimoşilor sĕi sprijinitorĭ.

Pentru comisiunea de peste véră:

Constantin Lacea,
stud. phil.

Avis.

Avem onóre a aduce la cunoscinţa părinţilor interesaţĭ, că înscrierile la şcóla de fete a „Reuniunei femeilor române sĕlăgene" din Şimleu *se vor începe la 1 Septemvre a. c. st. n.*, ér prelegerile regulate îşĭ vor lua începutul *la 7 Septemvre st. n.*

La înscriere pentru fiă-care elevă este a se solvi 4 fl. didactru.

Despre cuartire bune, la dorinţă, se îngrijesce direcţiunea şcólei.

Şimleul-Silvaniei, 22 August 1896.

Andrei Cosma,
directorul şcólei.

DIVERSE.

Soţia lui Li-Hung-Tsang. Se afirmă, că vice-regele Chinei, care de present călĕtoresce prin Europa are o soţiă fórte interesantă, care deşi a trecut peste 50 de anĭ, pare a avé numai 30. Ea este nu numai de-o frumseţă estra-ordinară, ci e şi fórte cultă. In castelul Pa-Hoi vice-regina ţine o mulţime de păunĭ, are apoi o colecţiă rară de plante şi de vase de porcelan; îi stau la disposiţiă o miiă de servitorĭ, şi, după datina chineză, ca damă nobilă posede 500 de costume. Picióréle ei sunt întru atâta de schilăvite, încât de abia póte face vre-o câţĭ-va paşĭ. După cum se vorbesce în Shanghai, soţia lui Li-Hung-Tsang posede o artă deosebită în a împleti pĕrul, aşa că e în stare sĕ-şĭ împletéscă pĕrul sĕu negru, frumos într'o 100 de felurĭ deosebite.

Flórea sórelui ca medicament. Intre ţĕranii din Rusia este din timpurĭ vechĭ obiceiul, ca atuncĭ, când sunt bolnavĭ de frigurĭ, sĕ-şi facă pat din frunde de flórea sórelui şi sĕ se acopere tot cu frunde de acestea. Un medic rus, Manisnov, a pregătit un fel de tinctură din frunde de flórea sórelui şi acest medicament a fost aplicat cu mult succes. S'a aflat, că tinctura din frundele flórei sórelui are un efect tocmai ca şi chinina, ba în multe casurĭ tinctura din flórea sórelui a vindecat acolo, unde chinina n'a avut nicĭ un efect.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

mult mai mare, decât i-s'a dat. Cu atât mai mult trebue sĕ regretăm decĭ, că chiar acéstă parte a concursului publicat de Asociaţiune a rĕmas cu totul fără resultat şi ni-se impune necesitatea de a face nouĕ şi cât mai intensive încercărĭ pentru a promova desvoltarea acestui ram al literaturii nóstre.

Intre publicaţiunile Asociaţiunii este de a se aminti şi organul „Transilvania", care pe basa unei propunerĭ dela adunarea generală din Blaşiu, recomandată comitetului central „spre posibilă considerare" a fost, séu mai bine dis avea sĕ fiă reorganisată pe temelii nouĕ. Dorinţele esprimate la Blaşiu se vor puté realisa în mĕsură satisfăcĕtóre numai după-ce Asociaţiunea dimpreună cu corpul oficialilor sei va fi organisată în sensul noului proiect de statute. Şi pân' atuncĭ însĕ comitetul central a căutat sĕ ridice acest organ la un nivel mai corĕspundĕtor trebuinţelor nóstre şi a dat redacţiunii mijlóce pentru a puté introduce dela anul nou încóce mai multe îmbunătăţirĭ. De atuncĭ până astădĭ a trecut însĕ d'abia un scurt semestru, decĭ a lipsit redacţiunii chiar şi timpul fisic pentru o reformare temeinică a revistei nóstre şi astfel numai adunările generale viitóre se vor puté pronunţa în acéstă materie.

Sub egida Asociaţiunii a apărut în fine, după marĭ şi anevoióse lucrărĭ pregătitóre, primul fascicol al „Enciclopediei Române", care a fost anunţată deja adunării generale dela Blaşiu şi distinsă din partea acesteia cu o primire fórte căldurósă. Ca prima încercăre de acéstă natură pe terenul literaturii nóstre şi ca o operă care recere un aparat extra-ordinar, „Enciclopedia Română" negreşit va avé multe scăderĭ. Cu tóte acestea sperăm, că în vederea sprigiuirei căldurose, de care se bucură întreprinderea nóstră la un numĕr mare de distinşĭ autorĭ românĭ (lista colaboratorilor înşiră la 200 de nume), „Enciclopedia Română" va fi un bun început şi va aduce poporului nostru şi progresului sĕu cultural servicii însemnate şi reale.

*

Rĕmâne acum ca în firul celor expuse sĕ formulăm vederile nóstre cu privire la activitatea literară a Asociaţiunii pe anul viitor.

Pe basa unei propunerĭ primite de adunarea generală dela Blaşiu, comitetul central a decis, ca pentru instruirea poporului în numĕrósele cestiunĭ de drept, carĭ îl ating şi dela a căror cunoscinţă este condiţionată bunăstarea şi desvoltarea lui, Asociaţiunea sĕ se îngrijéscă de lucrarea şi editarea unei serii de publicaţiunĭ populare şi eftine, din carĭ ţĕrănimea nóstră şi conducĕtorii ei sĕ se pótă informa fără greutate în cestiunile ce privesc drepturile şi datorinţele cetăţenescĭ şi diferitele afacerĭ particulare ale poporului.

Despre acest conclus raportăm la alt loc, ér cu privire la direcţiunea, ce va avé sĕ urmăréscă Asociaţiunea pe viitor în lucrarea sa literară, înaintăm următórea propunere:

In vederea importanţei deosebite, ce o are pentru noi literatura referitóre la agricultură, care este ramul cel mai de frunte al vieţii nóstre economice, şi cu considerare la lipsa de scrierĭ bune de acéstă natură;

mai departe în vederea împrejurării, că de un timp îndelungat au încetat cu totul publicaţiunile şi studiile referitóre la istoria Românilor de sub coróna S-tului Ştefan şi la ramurile literare înrudite cu istoria; şi

în fine pentru a exploata în mod corĕspundĕtor şi deplin mijlocul de luminare a poporului, ce ni-se ofere în literatura nóstră calendaristică:

Asociaţiunea va urmări cu deosebită atenţiune şi, fiă prin publicare de concurse pentru premii, fiă prin iniţiarea directă şi editarea de nouĕ scrierĭ bune şi eftine orĭ prin ajutorarea de publicaţiunĭ deja lucrate, dér inedite, va sprijini în primul rênd opere de agronomie, de istorie naţională şi materii înrudite (archeologie, etnografie etc.) şi în fine va încerca o reformă sistematică a literaturii nóstre calendaristice.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 August 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.45
Renta de corone ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½%	123.40
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	101.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.20
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Imprum. ung. cu premii	153.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	138.50
Renta de hârtie austr.	101.75
Renta de argint austr.	101.76
Renta de aur austr.	123.55
Losurĭ din 1860	145.25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	960.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	395.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	367.50
Napoleondorĭ	9.50
Mărcĭ imperiale germane	58.65
London vista	119.60
Paris vista	47.50
Rente de corone austr. 4%	101.20
Note italiene	44.25

Cursul pieței Brașov.

Din 25 August 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.47
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.47	Vênd.	9.49
Galbenĭ	Cump.	5.55	Vênd.	5.60
Ruble rusescĭ	Cump.	126.	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	110.75

Nr. 4565—1896.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la mĕsurarea dărei de câștig clasa III pe anii 1896, 1897, 1898.

Inaltul ministeriu de finanțe reg. ung. a ordonat prin ordinul dela 21 August a. c. Nr. 58665 continuarea pertractărilor de mĕsurarea dărei prin comisiunea de taxare statutară pentru orașul Brașov privitor la mĕsurarea dărei clasa III pentru anii 1896, 1897 și 1898.

Se aduce prin acésta la cunoscința tuturor, cum că pertractările de mĕsurarea dărei se vor ținé în ḑilele mai jos denumite ḑilnic dela 7 óre înaintea améḑului neîntrerupt până la pertracterea propusei dărei ultime în sala mică de ședință în casa statului.

Mĕsurarea dărilor se efeptuéză în următorul rênd invariabil:

Vinerĭ 28 August 1896.

Post 423—476 al consemnării de dare: farmaciștii, comercianții de broderii și împletiturĭ, putinarĭ, plăpomarĭ, tapețirĭ, urluerĭ, rotarii, pălărierii, comercianții de pălării, perierii și proprietarii de bordele.

Sâmbătă 29 August.

Post 477—510 a consemnării de dare: fabricanții de apă soda, fabricanții de parchete, țigle, oțet, scaune de trestie, fabricanții de lemnărie, cement, mobile de fer, condite, fabricanții de pile, posesorii fabricei de gaz, fabricele de săpun, mașinĭ și fabricate de metal, turnătorii de fer și fabricĭ de mașinĭ, fabricele de petroleu, de împletit coșurĭ, grădinarĭ, mănușarĭ, croitorĭ și fabricanții de trăsurĭ.

Lunĭ 31 August 1896.

Post 511—558, 571—574 a consemnării de dare: comercianții de mobile și așternut, negustorii dela sate, comisionarĭ, comersanțĭ de cement, lemne și lemnării la zidirĭ, ape minerale, producte, pânză, confecționarii de haine bărbătescĭ și de dame. Negustorii de încălțăminte și tablourĭ, mărfurĭ de modă și pălării de dame.

Marțĭ 1 Septemvrie 1896.

Post 559—570 și 575—607 a consemnărei de dare: Librării, făinarii. Posesorĭ de morĭ și arendașĭ de morĭ, negutătorii de manufactură, pânzăriă, marchetăniă și mărfurĭ de modă.

Mercurĭ 2 Septemvrie 1896.

Post 608—652 a consemnărei de dare: Magazia de sare. Magaziile cu Coloniale, văpselĭ, negutătorii cu mărunțișurĭ (Greisler).

Joi 3 Septemvrie.

Post 653—707 a consemnărei de dare: Negutătorii cu mărunțișurĭ, carĭ tot odată se ocupă și cu cârciumărit.

Vinerĭ 4 Septemvrie 1896.

Post 708—768 a consemnărei de dare: Negutătorĭ cu Icóne, Póme, Ulei, Pește, grâne, lână și speculanțĭ micĭ.

Sâmbătă 5 Septemvrie 1896.

Post 769—840 a consemnărei de dare: Speculanții și vêndětorii de pește, fructe, lână, lucrurĭ de mâncare, Păsĕrĭ, Ouă, Smântână, Unt, Ciapă și zarzavaturĭ.

Lunĭ 7 Septemvrie 1896.

Post 841—852 a consemnărei de dare: Opticherĭ, Comersanțĭ cu mărfurĭ de piele, porcelan, sticlă, mașinĭ de cusut, ferarii mai departe dela Post 853—892 Cârciumarii ce vênd beuturile altora așa numițĭ cârciumarĭ cu groșița. Cârciumarĭ și vênḑĕtorĭ de licherii.

Mercurĭ 9 Septemvrie 1896.

Dela Post 893—937 al consemnărei de dare Cârciumarĭ.

Vinerĭ 11 Septemvrie 1896.

Post 938—980 al consemnărei de dare Cârciumarĭ.

Sâmbătă 12 Septemvrie 1896.

Post 981—1013 al consemnărei de dare, Cârciumarĭ, restauranțĭ, posesorĭ de hotele și arendașĭ de hotele, Groziștĭ de bere și vinurĭ, fabricĭ de Rosol, Licher spirt și bere, și posesorĭ de Cârciume.

Lunĭ 14 Septemvrie 1896.

Post 1014—1055 al consemnărei de dare: Petrarĭ, depourĭ de monumente, Compactorĭ, Tipografi, Redactorĭ și editorĭ de ḑiare, ascuțitorĭ de cuțite și cuțitarĭ, funarii, petrarii, liferanții de petriș și carĭ dau mâncărĭ p'afară (Kost). Arendașii pentru viptualii la spitalurĭ și închisorĭ, Arendașii de cafenele și posesorii lor.

Marțĭ 15 Septemvrie 1896.

Post 1056—1129 a consemnărei de dare, Zidarĭ, Lăcătușĭ, Colectanțĭ de loteriă, negutătorĭ de cai și samsarĭ, fabricanțĭ de mașinĭ și Organe, Mățarĭ, Ciascrnicarĭ, Posesorĭ de morĭ și arendașĭ, Morarĭ, Cherestegii.

Mercurĭ 16 Septemvrie 1896.

Post 1130—1182 a consemnărei de dare: Veterinarĭ, Dentiștĭ, Medicĭ, medicĭ de dințĭ, Advocațĭ și notarĭ publicĭ.

Joi 17 Septemvrie 1896.

Post 1193—1233 a consemnărei de dare: Brutarĭ, franzelarĭ și fabricanțĭ de turte.

Vinerĭ 18 Septemvrie 1896.

Post 1234—1307 a consemnărei de dare: zarafi, bancherĭ, Pilarĭ, Postovarĭ, Decatirĭ, faurĭ, spălătorii, Șelarĭ, posesorĭ de pensionate pentru copii și copile, Asil de copii, Căldărarĭ, Curelarĭ, Cojocarĭ, șcóla de dans și argăsitorĭ.

Sâmbătă 19 Septemvrie 1896.

Post 1308—1367 a consemnărei, de dare: Profesorĭ de limbĭ străine Contabilĭ, profesorĭ de clavir și musică, croitorĭ de bărbațĭ și dame.

Confecțiunĭ de Albiturĭ și depourĭ de Pianurĭ.

Lunĭ 21 Septemvrie 1896.

Post 1368—1443. Măestru de postă, entreprenorĭ postalĭ, liferanțĭ de lemne ale orașului, speditorĭ ai căilor ferate, voiajerĭ, agențĭ de asigurare și comercialĭ, abator orășenesc casa de zălogire și capela orășenéscă.

Marțĭ 22 Septemvrie 1896.

Post 1444—1507 a consemnării de dare: antréprenorĭ de căile ferate, antreprenorĭ de curețenia orașului, pompe funebre, birourile de plașare, budarii, executorĭ, posesorĭ de dêrste, musicanțĭ țiganĭ.

Mercurĭ 23 Septemvrie 1896.

Post 1508—1557 a consumării de dare: măcelarĭ, sarcutierĭ și fabricanțĭ de salam.

Joi 24 Septemvrie 1896.

Post 1558—1853 a consemnărei de dare: Arendașii de pămênturĭ.

Vinerĭ 25 Septemvrie 1896.

Post 1854—2153 a consemnărei de dare: Arendașii de pămênturĭ.

Lunĭ 28 Septemvrie 1896.

Aceia carĭ au fost pe urmă indușĭ în consemnare.

Marțĭ 29 Septemvrie 1896.

Intreprinderile și Reuniunile carĭ sunt obligate a da socotélă publică.

Brașov, 25 August 1896.

Oficiul de dare orășenesc.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. diminéța.
Trenul de persóne: 8 óre diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după améḑĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zernesci la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 44 min. diminéța.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 8 óre 31 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéța.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre ínainte de améḑĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zernesci. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéța.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 4 óre 30 min. dim.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.